

Kurzusleírás (tematika)

Kurszus címe: Radikális technológiák – A designkultúra jövőt érintő témái és stratégiái („Jövő” modul 2.) / Elméleti bázisú projektfejlesztés C				
Kurszus oktató(k) neve és elérhetősége: dr. Schneider Ákos (schneider@mome.hu)				
Kód: M-AE-102-C	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): ESMA, DEMA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 1-3.	Kredit: 5	Tanóraszám: 36 Egyéni hallgatói munkaóra: 114
Kapcsolt kódok: M-DE-402	Típus: (szeminárium/előadás/gyakorlat/konzeptáció stb.)	Szab.vál-ként felvehető-e? nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
A kurzus célja és alapelvei: A kurzus célja, hogy a hallgatók tájékozódhassanak azokról a társadalmi és szellemi átrendeződésekről, amelyek a feltörekvő digitális technológiák nyomán meghatározhatják a közeljövő mindennapjait, designkultúráját és művészetét. Az aktuális trendek és alapfogalmak tisztázásán túl a kurzus egy olyan technológiai és kulturális láttelepet mutat fel, amelybe a hallgatók beilleszthetik saját munkáikat és kutatásaikat. Ehhez sorvezetőként Adam Greenfield <i>Radical Technologies: The Design of Everyday Life</i> című könyvét használjuk majd. Szó lesz az okostelefonról mint hálózati „érzékszervről”, a közösségi médiáról, a dolgok internetéről, az automatizáció fejleményeiről, illetve a mesterséges intelligencia és a kreativitás problematikájáról. A kurzus módszertanát tekintve az előadás és a szeminárium elemeit vegyíti. A kurzus keretében angol nyelvű szakszövegek egyéni feldolgozására is sor kerül. Kulcsszavak: digitális kultúra, digitális technológia, tárgyak és hálózatok, mesterséges intelligencia, a technológia kritikai elmélete, designfilozófia				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: A kurzus keretében a hallgatók megismerkednek a digitális kultúra jövőbe mutató jelenségeivel, a technikafilozófia és a designelmélet aktuális diskurzusaival. Feltérképezik a 21. századi felforgató és feltörekvő technológiák palettáját, és az ezekhez kapcsolódó filozófiai, társadalmi, etikai dilemmák összefüggésrendszerét. Képesség: A hallgatók argumentációs és analitikus eszköztárukat, vitakészségüket, prezentációs technikájukat fejlesztik, miközben felhívást kapnak rá, hogy komplex rendszerekben gondolkodjanak, önállóan gyűjtsenek és szintetizáljanak ismereteket, koherens narratívát alkossanak szétszórt adatokból és jelenségekből. Fejlesztik angol nyelvű szakszövegértésüket. Attitűd: A kurzus kritikai gondolkodásra, elemző megközelítésre ösztönöz, és támogatja az inter-, illetve transzdiszciplináris munkát. A hallgatók felveszik a designkutatás és művészeti kutatás perspektíváját. Autonómia és felelősségvállalás: A hallgatók munkájukért, kutatásukért felelősséget vállalnak; annak eredményével kapcsolatban körültekintően, önreflexíven kommunikálnak. Önállóan dolgoznak fel forrásokat, amelyekre írásban és szóban is reagálnak; álláspontjukat nyilvános vitahelyzetben világosan artikulálják.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:				

Lsd. a „Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai” blokkban.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

1. hét: Bevezetés (2025.02.20.)
2. hét: Látható és láthatatlan a digitális technológia korában I. (előadás, 2025.02.27.)
Csoportok megalkotása, feladatok kiosztása.
3. hét: Látható és láthatatlan a digitális technológia korában II. (előadás és szem., 2025.03.06.)
Diskurzus; olvasmány: Greenfield, bevezető.
4. hét: Az okostelefon mint hálózati szerv (szeminárium, 2025.03.13.)
Konzultáció, hallgatói prezentáció és diskurzus; olvasmány: Greenfield, 1. fejezet.
5. hét: A közösségi média kultúrája és tervezett felületei (szeminárium, 2025.03.20.)
Konzultáció, hallgatói prezentáció és diskurzus; olvasmány: Han, 7–19., 35–39. 63–68.; Colomina és Wigley, 239–273.
6. hét: A dolgok internete és a hordható technológia (szeminárium, 2025.03.27.)
Konzultáció, hallgatói prezentáció és diskurzus; olvasmány: Greenfield, 2. fejezet.
7. hét: Kevert valóságok (augmented reality, virtual reality) (szeminárium, 2025.04.03.)
Konzultáció, hallgatói prezentáció és diskurzus; olvasmány: Greenfield, 3. fejezet.
8. hét: Digitális gyártás: 3D nyomtatás és a maker mozgalmak (szeminárium, 2025.04.10.)
Konzultáció, hallgatói prezentáció és diskurzus; olvasmány: Greenfield, 4. fejezet.
9. hét: Automatizáció és robotika (szeminárium, 2025.04.17.)
Konzultáció, hallgatói prezentáció és diskurzus; olvasmány: Greenfield, 7. fejezet.
10. hét: Gépi tanulás és algoritmikus kultúra (előadás, 2025.04.24.)
Ajánlott videó: The AI Dilemma
11. Mesterséges intelligencia és kreativitás (szeminárium, 2025.05.08.)
Hallgatói prezentáció és diskurzus; olvasmány: Greenfield, 9. fejezet.
12. hét: Csoportos hallgatói projektek, kutatások prezentációja (2025.05.09.)

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A szemeszter során a hallgatók – csoportban vagy párban – önálló kutatási projekten dolgoznak, illetve szakszöveget dolgoznak fel. A kutatási projekt alakulásáról vizuális naplót vezetnek (Miro vagy egyéb whiteboarding platform használatával), és bizonyos időközönként konzultációs helyzetben beszámolnak. Minden hallgató egy megadott szöveggel kapcsolatban prezentációt tart, ami nyitott, vitaindító kérdések megfogalmazásával zárul. A hallgatóktól elvárt, hogy aktívan részt vegyenek az órai diskussziókban (rendszerint pro és kontra érvelési szituációk, a think-pair-share vagy a Jigsaw-módszer segítségével). A szorgalmi időszak a hallgatók kutatási projektjeinek prezentációjával zárul, amire a csoport – meghatározott kritériumok alapján – visszajelzést ad.

A tanulás környezete: tanterem.

Értékelés:

Teljesítendő követelmények:

- Órai jelenlét (hiányzások maximális száma: 3)
- Aktív részvétel az órai beszélgetésekben
- Csoportos vagy páros kutatási projekt megvalósítása; erről időközönkénti rövid beszámolás
- Egy szövegrész – páros vagy csoportos – feldolgozása prezentáció formájában
- Kutatási projekt félév végi prezentációja
- Kutatási projekt dokumentációjának leadása (vizuális napló)

Értékelés módja:

A kurzuson az órai aktivitás, a kutatómunkát tükröző vizuális napló, illetve a prezentációk kerülnek értékelésre. Az érdemjegy a következő elemek súlyozásával áll össze:

- Aktív részvétel a diskusziókban és konzultációkban 30%
- Szövegfeldolgozás prezentációja 30 %
- Kutatási projekt eredménye (vizuális napló) és prezentációja 40 %

A teljesítés feltétele, hogy egyik elem sem lehet 0%!

Az értékelés szempontjai:

1) kutatás relevanciája és komplexitása, 2) argumentáció- és elemzőképesség, 3) szövegfeldolgozás mélysége, pontossága, 4) prezentációk formai-tartalmi koherenciája, 5) határidőre történő teljesítés, 6) órai aktivitás.

Az érdemjegy kiszámítása:

- Kiváló (5) 91-100%
- Jó (4) 81-90%
- Közepes (3) 61-80%
- Elégséges (2) 51-60%
- Elégtelen (1) 0-50%

Kötelező irodalom:

- Colomina, Beatriz és Mark Wigley. 2016. *Are We Human? Notes on an Archeology of Design*. Zürich: Müller, 239–275.
- Greenfield, Adam. 2017. *Radical Technologies: The Design of Everyday Life*. New York: Verso.
- Han, Byung-Chul. 2021 (2015). *A szép megmentése*. Ford. Csordás Gábor. Budapest: Typotex, 7–19., 35–39. 63–68.

Ajánlott források:

- Arthur, W. Brian. 2009. *The Nature of Technology. What It Is and How It Evolves*. New York: Penguin Books.
- Berardi, Franco. 2017. *Futurability. The Age of Impotence and the Horizon of Possibility*. London-New York: Verso.
- Burckhardt, Martin és Dirk Höfer. 2018. *Minden és semmi: A digitális világpusztítás feltárulása*. Ford. Tamás Lénárt. Budapest: Atlantisz.
- Csűrös Dávid. 2022. „Co-creating with Machine Intelligence – An Interview with Lysandre Follet.” *Designisso*, 2022.10.25. <https://designisso.com/2022/10/25/co-creating-with-machine-intelligence-an-interview-with-lysandre-follet/>
- Dunne, Anthony és Fiona Raby. 2001. *Design Noir: The Secret Life of Electronic Objects*. Berlin: Birkhäuser.
- Harris, Tristan és Aza Raskin. 2023. “The A.I. Dilemma – March 9, 2023.” Youtube, *Center for Humane Technology*. https://www.youtube.com/watch?v=xoVJKj8lcNQ&ab_channel=CenterforHumaneTechnology
- Joler, Vladan, és Matteo Pasquinelli. 2020. „The Noosope Manifested: Artificial Intelligence as Instrument of Knowledge Extractivism.” *AI and Society* 36. sz. 1263–1280. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00146-020-01097-6>
- Laczkó Juli. 2021. *A hacking művészete. A hackerkultúra és a képzőművészet stratégiáinak egymásra hatása*. Budapest: MKE.
- Manovich, Lev. 2019. *AI Aesthetics*. Moszkva: Strelka Press. <http://manovich.net/index.php/projects/ai-aesthetics>

- Mattelart, Armand. 2004. *Az információs társadalom története*. Ford. Gelléri Gábor. Budapest: Gondolat-Infonia.
- Pasquinelli, Matteo. 2023. *The Eye of the Master. A Social History of Artificial Intelligence*. London–New York: Verso.
- Schneider Ákos. 2022. *Az emberközpontú tervezés határai. Spekulatív design és poszthumán állapot*. Budapest: Typotex. 89–187. <https://interkonyv.hu/konyvek/az-emberkozpontu-tervezes-hatarai/>

Egyéb információk:

- A tantervi háló szerint a kurzus a „Jövő” modul 1. második része, de a két óra tematikailag szorosan nem épül egymásra. A *Radikális technológiák* kurzus előismeretek nélkül is elvégezhető.
- A kurzusra tervező és elmélet MA szakos hallgatók is jelentkezhetnek.
- A kurzus keretében angol nyelvű szakszövegek feldolgozására is sor kerül; a szövegértéshez szükséges nyelvtudás feltétele a kurzus sikeres teljesítésének.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv: Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: Keddenként (14:00-15:00) és csütörtökönként (14:00-15:00) az M -131-es irodában vagy online. Előzetes emailes egyeztetés szükséges (schneider@mome.hu).